

१४ व्या केंद्रिय वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना प्राप्त होणाऱ्या मूलभूत अनुदानातून स्वच्छ महाराष्ट्र अभियानावर करावयाच्या खर्चाच्या कार्यपद्धतीबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग**

शासन परिपत्रक क्रमांक: स्वमअ-२०१७/प्र.क्र. ४१/नवि-३४,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग

४ था मजला, मंत्रालय, मुंबई

दिनांक : २९ एप्रिल, २०१७

वाचा :

- (१) शासन निर्णय ,नगर विकास विभाग, क्रमांक स्वभाअ २०१५/ प्र.क्र.२३/नवि-३४, दिनांक १५ मे, २०१५.
- (२) शासन निर्णय ,नगर विकास विभाग, क्रमांक टिएफसी-८०१५/ प्र.क्र.१०६/नवि-०४, दिनांक ३ ऑगस्ट, २०१५.

शासन परिपत्रक :

१४ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना प्राप्त होणाऱ्या मूलभूत अनुदानातून किमान ५० टक्के एवढा निधी स्वच्छ महाराष्ट्र अभियानातील बाबींवर खर्च करण्याचे संदर्भीय क्रमांक २ येथील दिनांक ३ ऑगस्ट, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये बंधनकारक करण्यात आले असून, सदर शासन निर्णयातील परिच्छेद १ (II) (i) मध्ये नमूद करण्यात आलेली कामे या निधीमधून करण्यास मूभा देण्यात आलेली आहे.

२. या संदर्भात शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, काही शहरांमध्ये घनकचऱ्याचे संकलन व वाहतूक करून त्यावर प्रक्रीया न करता तो डंपिंग ग्राऊंडवर डंप करण्याचे काम कंत्राटीपद्धतीने (Outsource) करण्यासाठी १४ व्या वित्त आयोगाचा निधीचा वापर करण्यात येत आहे. तसेच, काही शहरांमधील घनकचऱ्याचे संकलन व वाहतूक करण्यासाठी वाहने खरेदी करण्याकरीता हा निधी वापरण्यात येत आहे.

३. केंद्र शासनाच्या स्वच्छ भारत अभियानाच्या धर्तीवर राज्यामध्ये स्वच्छ महाराष्ट्र अभियानाची अंमलबजावणी सुरु आहे. या अभियानांतर्गत घनकचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ अंतर्गत कार्यवाही करून शहरे “स्वच्छ” करणे हा महत्वाचा घटक आहे. त्यानुसार, राज्यातील प्रत्येक नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या शहरात निर्माण होणारा १००% कचरा निर्मितीच्या जागीच वेगवेगळा (ओला कचरा, सुका कचरा व घरगुती घातक कचरा) करून घेवून स्वतंत्रपणे संकलित करणे, या संकलित केलेल्या (ओला कचरा, सुका कचरा व घरगुती घातक कचरा) १००% कचऱ्याची वाहतूक करणे, ओल्या कचऱ्यावर केंद्रीय अथवा विकेंद्रित पद्धतीने जागीच प्रक्रीया

करणे तर सुक्या कचऱ्याचे विलगीकरण करून त्यावर प्रक्रिया करणे आवश्यक आहे. ही बाब विचारात घेवून १४ व्या वित्त आयोगाच्या मुलभूत अनुदानातून नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थाना घनकचऱ्याचे संकलन, वाहतूक व त्यावरील प्रक्रिया यासाठी उपलब्ध होणाऱ्या निधीचा विनीयोग योग्य प्रकारे करण्यासाठी शासन पुढील प्रमाणे सूचना देत आहे:-

(१) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेस १४ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार प्राप्त होणाऱ्या मुलभूत अनुदानातून शहरातील घनकचऱ्याचे संकलन व वाहतूकीचे काम कंत्राटी पद्धतीने (Outsource) कामांना प्रशासकीय मान्यता देताना त्यामध्ये खालील बाबींचा समावेश असणे आवश्यक आहे :-

(अ) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या शहरात निर्माण होणारा १०० % कचरा निर्मितीच्या जागीच वेगवेगळा (ओला कचरा, सुका कचरा व घरगुती घातक कचरा) करून घेवून स्वतंत्रपणे संकलित करणे.

(ब) या संकलित केलेल्या (ओला कचरा, सुका कचरा व घरगुती घातक कचरा) १००% कचऱ्याची बंदीस्त वाहनामध्ये पार्टीशन करून स्वतंत्रपणे वाहतूक करणे अथवा बंदीस्त वाहनांमध्ये स्वतंत्रपणे वाहतूक करणे.

(क) ओल्या कचऱ्यावर केंद्रीय अथवा विकेंद्रित पद्धतीने जागीच प्रक्रिया करणे तर, सुक्या कचऱ्याचे विलगीकरण करून त्यावर प्रक्रिया करणे अथवा पुनःप्रक्रिया करण्यासाठी संबंधित संस्थांकडे हस्तांतरीत करणे.

(२) ज्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना घनकचऱ्याचे संकलन, वाहतूक व प्रक्रिया करण्यासाठी वाहनांची अथवा सयंत्रांची आवश्यकता आहे अशा शहरांचा घनकचरा व्यवस्थापनाचा यापूर्वी सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार केलेला असावा व या सविस्तर प्रकल्प अहवालात नमूद केलेलीच वाहने / सयंत्रे सक्षम प्राधिकाऱ्यांची मान्यता घेवून खरेदी करता येतील. ज्या शहरांचे सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार नाहीत अशा शहरांना घनकचरा व्यवस्थानांतर्गत वाहने / सयंत्रे खरेदी करण्याची अत्यंत निकड आहे अशा शहरांनी त्याबाबतच्या सविस्तर कारण मिमांसेसह प्रस्ताव आयुक्त तथा संचालक, नगरपालिका प्रशासन, मुंबई यांच्याकडे पाठवून त्यांच्या मान्यतेनंतरच आवश्यक वाहने/ सयंत्रे खरेदी करण्यात यावीत. कोणत्याही परिस्थितीत सविस्तर प्रकल्प अहवालात अंतर्भूत नसलेली वाहने / सयंत्रे नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी खरेदी करू नयेत.

४. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०४२९१७१२३२०२२५ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सुधाकर झा.बोबडे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति :

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा .मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा .राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरली, मुंबई
७. विभागीय आयुक्त, महसूल विभाग (सर्व).
८. जिल्हाधिकारी, सर्व
९. आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व).
१०. मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायत (सर्व).
११. राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी), मुंबई.
१२. निवडनस्ती, नवि-३४.